

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Факультет журналістики
Кафедра журналістики та нових медіа

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з наукової роботи
Наталія ВІННІКОВА

« 13 » *Вересня* 2024 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ СОЦІАЛЬНО-
КОМУНІКАЦІЙНИХ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ:**

**Текстологічні методи досліджень
у соціальних комунікаціях**

для аспірантів

спеціальності:	061 Журналістика
рівня вищої освіти	третього (освітньо-наукового)
освітньої програми	061 Журналістика

Київ – 2024

Розробник:

Колісник Ю. В. доктор наук із соціальних комунікацій, професор кафедри журналістики та нових медіа.

Викладач:

Колісник Ю. В. доктор наук із соціальних комунікацій, професор кафедри журналістики та нових медіа.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні журналістики та нових медіа Факультету журналістики

Протокол від « 13 » 09 2024 року № 2

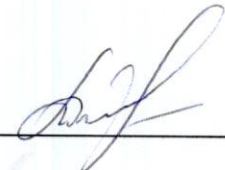
Завідувач кафедри журналістики та нових медіа Інга ПОГРЕБНЯК

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-наукової програми «Журналістика»
.13.09.. 2024 р.

Гарант освітньої програми Олег СЕМЕНЮК

Робочу програму перевірено

.13.09. 2024 р.

Завідувач аспірантури, докторантури Ілона ТРИГУБ

Пролонговано:

на 20 _____ /20__ н.р. _____ ().« _____ » 20____ р., протокол №

на 20 _____ /20__ н.р. _____ ().« _____ » 20____ р., протокол №

на 20 _____ /20__ н.р. _____ ().« _____ » 20____ р., протокол №

на 20 _____ /20__ н.р. _____ ().« _____ » 20____ р., протокол №

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
ТЕКСТОЛОГІЧНІ МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕНЬ У СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЯХ		
	Денна	Заочна
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	Українська	
Рік навчання	3	3
Семестр	5	5
Кількість змістових модулів з розподілом:	4	4
Обсяг кредитів	2	2
Обсяг годин, в тому числі	60	60
аудиторні	16	8
модульний контроль	4	-
самостійна робота	40	52
Форма семестрового контролю	Залік	Залік

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Текстологічні методи досліджень у соціальних комунікаціях» покликана формувати теоретично-практичну базу магістра з сучасних текстологічних методів досліджень.

Метою навчальної дисципліни «Текстологічні методи досліджень у соціальних комунікаціях» є ознайомлення аспірантів і аспіранток із з провідними методами дослідження текстової інформації в соціальних комунікаціях, з методикою організації та проведення текстуального аналізу в межах моно/ поліметодологічного дослідження, з принципами застосування релевантних текстологічних методів у власних дисертаційних дослідженнях.

Основні завдання: ознайомлення з історичними та теоретико-методологічними основами текстології, зі специфікою виокремлення текстологічних досліджень із власне текстології – філологічної дисципліни літературознавчої галузі; розкриття феномена текстуальності сфери соціальних комунікацій; ознайомлення з історичними, теоретико-методологічними, структурно-організаційними особливостями герменевтичного аналізу, дискурс-аналізу, концептуального аналізу, інтент-аналізу, контент-аналізу, з ефективними способами їх використання в дослідженнях масово комунікаційних процесів

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

У результаті вивчення дисципліни «Текстологічні методи досліджень у соціальних комунікаціях» у здобувачів формуються та поглиблюються знання про:

- сутність понять «текстологія», «методи дослідження тексту», «інформаційне суспільство», «комунікативний простір»;
- специфіку методів текстуального дослідження;
- фаховий текстуальний аналіз;
- специфіку і засади використання методів дослідження тексту.

Згідно з вимогами освітньо-наукової програми аспіранти повинні досягти таких програмних **компетентностей і результатів навчання:**

(ЗК і СК обираються викладачем самостійно (виходячи зі змісту дисципліни) з їх переліку в освітньо-науковій програмі. Результати навчання (РН) також беруться з відповідного переліку, але не довільно, а ті, що відповідають обраним ЗК, СК за матрицею відповідності компетентностей і РН (друга матриця в освітньо-науковій програмі)

Програмні компетентності	
ЗК 2	Здатність вчитися, оволодівати сучасними знаннями, застосовувати їх у практичних ситуаціях.
ЗК 3	Здатність до формування системного наукового світогляду та загального культурного кругозору.
ЗК 4	Здатність до критичного мислення.
ЗК 6	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу наукової інформації з різних джерел; використання інформаційно-комунікаційних технологій у дослідницькій та викладацькій діяльності.
ЗК 13	Здатність до міжособистісної взаємодії та комунікації; володіння технікою публічних виступів, риторики та аргументації.

СК 1	Здатність до засвоєння теоретико-методологічних концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових знань за спеціальністю 061 Журналістика, термінології з досліджуваного наукового напрямку.
СК 2	Здатність досліджувати медіасередовище, керуючись релевантною методологією та методами наукових медійних досліджень.
СК 3	Здатність збирати дані для медіазнавчого дослідження, систематизувати та інтерпретувати їх.
СК 7	Здатність до всебічного аналізу соціокультурних процесів, до моделювання та прогнозування тенденцій розвитку медіасфери.
СК 8	Здатність критично оцінювати медіаландшафт, цифрові тенденції його розвитку, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань та/або професійної практики.
Програмні результати навчання	
РН 1	Демонструвати системний науковий світогляд та загальний культурний кругозір; володіти техніками і технологіями критичного мислення.
РН 4	Застосовувати правила академічного письма для підготовки наукового звіту, презентації, статті, монографії, дисертації; розуміти особливості підготовки і подання публікацій до видань, що входять до міжнародних наукометричних баз даних
РН 6	Використовувати методи і способи ефективної комунікації та міжособистісної взаємодії в академічному середовищі
РН 7	Оволодівати сучасними знаннями та застосовувати їх у практичній діяльності; здійснювати абстрактний аналіз, оцінку і синтез нових та комплексних ідей; демонструвати відданість їх розвитку у передових контекстах професійної та наукової діяльності в галузі журналістики
РН 8	Започаткувати, планувати, проводити та коригувати послідовний процес ґрунтовного наукового дослідження в галузі журналістики, що дає можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання; відповідати за якість проведених досліджень та достовірність їх результатів
РН 9	Систематизувати та узагальнювати отримані наукові результати, представляти їх у вигляді: наукової доповіді (тез), статті, звіту про виконання НДР, монографії, дисертації; забезпечувати захист прав інтелектуальної власності
РН 10	Ініціювати, розробляти та/або реалізовувати освітні і наукові проекти у галузі журналістики на національному та міжнародному рівнях; володіти навичками роботи у колективі, забезпечувати його організацію та координацію
РН 11	Здійснювати пошук, оброблення та аналіз наукової інформації в галузі журналістики, її систематизацію та узагальнення; використовувати інформаційно-комунікаційні технології у дослідницькій та викладацькій діяльності
РН 13	Вільно спілкуватися з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою (у тому числі міжнародною), суспільством у цілому; демонструвати навички публічних виступів, аргументації та риторики
РН 17	Забезпечувати безперервний саморозвиток та самовдосконалення протягом життя
РН 18	Застосовувати критичне мислення під час аналізу соціокультурних та інших трансформаційних процесів у медіасфері, її традиційному і цифровому середовищі.
РН 19	Ґрунтовно володіти основними концепціями, теоріями комунікацій, знаннями з історії розвитку та сучасного стану наукових знань у галузі журналістики
РН 20	Ґрунтовно володіти методологією, методами та термінологічним апаратом наукового дослідження у галузі журналістики

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

Тематичний план для денної форми навчання

Назви змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторні				Модульний контроль	Самостійна робота
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні		
МОДУЛЬ 1. ВСТУП ДО ТЕКСТОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ							
Тема 1. Визначення текстології та її значення у соціальних комунікаціях	14	2	2				10
Тема 2. Основні типи текстів у соціальних комунікаціях	14	2	2				10
Модульний контроль	2						
Разом за модуль	30	4	4			2	20
Модуль 2. МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ТЕКСТОЛОГІЧНОГО АНАЛІЗУ							
Тема 3. Основні методи текстологічних досліджень	14	2	2				10
Тема 4. Контент-аналіз у соціальних комунікаціях	14	2	2				10
Модульний контроль	2					2	
Разом за модуль	30	4	4			2	20
УСЬОГО	60	8	8			4	40

Тематичний план для заочної форми навчання

Назви змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторні				Модульний контроль	Самостійна робота
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні		
МОДУЛЬ 1. ВСТУП ДО ТЕКСТОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ							
Тема 1. Визначення текстології та її значення у соціальних комунікаціях	17	1	1			15	
Тема 2. Основні типи текстів у соціальних комунікаціях	17	1	1			15	
Разом за модуль	34	2	2			30	
Модуль 2. МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ТЕКСТОЛОГІЧНОГО АНАЛІЗУ							
Тема 3. Основні методи текстологічних досліджень	14	1	1			12	
Тема 4. Контент-аналіз у соціальних комунікаціях	14	1	1			10	
Разом за модуль	24	2	2			22	
УСЬОГО	60	4	4			52	

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль I.

МОДУЛЬ 1. ВСТУП ДО ТЕКСТОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ

Лекція 1. Визначення текстології та її значення у соціальних комунікаціях

Текстологія як наука про тексти. Текстотворення, його вплив на маси. Текстовий аналіз як протидія маніпулювання громадською думкою і суспільною свідомістю. Оцінювання якості інформації. Вплив текстів на формування думки громадян.

Семінарське заняття №1. Вивчення тексту у соціальних комунікаціях

Мета заняття: Розглянути особливості текстів у різних медіа-платформах та їхній вплив на громадську думку.

Завдання:

1. Обрати тексти з різних соціальних платформ (новини, блоги, соцмережі) та проаналізувати їхню структуру, стилістику та вплив на цільову аудиторію.
2. Визначити, які текстові засоби використано для створення емоційного або раціонального впливу на читача.
3. З'ясувати видозміну формату й характеру тексту залежно від каналу комунікації (наприклад, Twitter проти новинного порталу).
4. Підготувати коротку презентацію з порівнянням вибраних текстів та обговорити її.

Література: 1–10.

Лекція 2. Основні типи текстів у соціальних комунікаціях

Типів текстів, їхній вплив на аудиторію. Жанри і формати текстів (новини, реклама, пости в соцмережах), їхня специфіка і роль у комунікативних процесах.

Семінарське заняття №2. Аналіз текстів у соціальних комунікаціях

Мета заняття: З'ясувати методи контент-аналізу і дискурс-аналізу текстів.

Завдання:

1. Обрати 2-3 новинні статті на певну тему з різних ЗМІ (українських або міжнародних).
2. Провести контент-аналіз, зосередивши увагу на частоті використання ключових слів, тональності тексту та представлених фактах.
3. Провести дискурс-аналіз для визначення політичних та соціальних наративів, які пропагують ці тексти, та з'ясувати, які інтереси вони відстоюють.
4. Підготувати письмовий звіт з результатами аналізу та їхньою інтерпретацією.

Література: 1–10.

Змістовий модуль II.

МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ТЕКСТОЛОГІЧНОГО АНАЛІЗУ

Лекція 3. Основні методи текстологічних досліджень

Специфіка передачі текстом інформації, формування за допомогою тексту суспільної позиції громадян, вплив текстів на поведінку спільноти й забезпечення соціальні взаємодії.

Семінарське заняття 3. Функції тексту в соціальній комунікації

Мета заняття: Дослідити різні функції тексту в соціальних комунікаціях – інформативну, маніпулятивну, переконливу тощо.

Завдання:

1. Обрати рекламний текст, політичну промову та публікацію із соціальної мережі. Проаналізувати їхні функції.
2. Визначити, які мовно-стилістичні засоби використано для виконання цих функцій (наприклад, заклики до дії, емоційного підтвердження та ін.).
3. Практикуючи групове обговорення, виявити, як ці функції тексту впливають на аудиторію.
4. Запропонувати коротке есе на тему: «Як текст впливає на формування соціальних і політичних наративів у сучасному суспільстві?».

Література: 1–10.

Лекція 4. Контент-аналіз у соціальних комунікаціях

Особливості проведення текстових досліджень. Контент-аналіз, дискурс-аналіз, семіотичний аналіз. З'ясування різних аспектів тексту, від змісту до його соціального контексту.

Семінарське заняття 4. Методи текстологічного аналізу

Мета заняття: Ознайомлення з практичними методами текстологічного аналізу, зокрема семіотики, контент-аналізу та дискурс-аналізу.

Завдання:

1. Обрати конкретні медіа-тексти (статті, рекламні ролики, соціальні пости).
2. Провести семіотичний аналіз, визначивши символи, знаки та їхнє значення в контексті.
3. Застосуйте метод контент-аналізу для виявлення основних тем та ідей тексту.
4. Виконайте дискурс-аналіз для виявлення прихованих повідомлень або ідеологічних підґрунть у тексті.
5. Підготувати усні презентації результатів та обговорити їх.

Література: 1–10.

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень аспірантів

Вид діяльності аспіранта	Максимальна к-ть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна к-ть балів	Кількість одиниць	Максимальна к-ть балів
Відвідування лекцій	1	2	2	2	2
Відвідування семінарських занять	1	2	2	2	2
Робота на семінарському занятті	10	2	20	2	20
Виконання завдань для самостійної роботи	5	4	20	3	15
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
РАЗОМ:			69		69
Максимальна кількість балів		138			
Розрахунок коефіцієнта		$138/100=1,38$			

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

Тема 1. Основні методи текстологічних досліджень

Основні характеристики контент-аналізу. Етапи проведення контент-аналізу. Основні аспекти семіотичного аналізу. Денотативне і конотативне значення семіотики, приклади застосування

Тема 2. Дискурс-аналіз як метод дослідження медіатекстів

Дискурс-аналіз як різновид дослідницького підходу. Основні принципи та етапи дискурс-аналізу. Визначення об'єкта дослідження: Вибір медіатекстів для аналізу (новини, реклама, політичні промови тощо). Вплив дискурсів на соціальні уявлення та ідеології.

Тема 3. Психолінгвістичний аналіз текстів

Основні характеристики психолінгвістичного аналізу. З'ясування впливу тексту на переконання та поведінкові реакції аудиторії. Етапи психолінгвістичного аналізу. Основні аспекти психолінгвістичного аналізу: лексичний аналіз, синтаксичний аналіз, прагматичний аналіз, схеми та стереотипи. Переваги й недоліки психолінгвістичного аналізу тексту, приклади застосування.

Тема 4. Інтертекстуальний аналіз тексту.

Основні риси інтертекстуального аналізу. Текст як мозаїка цитат. Багатозначність смислів. Міжтекстові зв'язки. Міждисциплінарність тексту. Приклади інтертекстуальності.

Критерії оцінювання самостійної роботи

Кожна самостійна робота оцінюється у 5 балів. Максимальне розкриття питання та виконання практичних завдань гарантує аспірантові отримання високої оцінки.

Критерії оцінювання відповіді:

- відповідність змісту;
- повнота і ґрунтовність викладу;
- доказовість і логічність викладу;
- термінологічна коректність;
- володіння нормами літературної мови і культури письмової відповіді.

6.3 Форма проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульна контрольна робота проводиться у вигляді отримання сертифікатів

Модульна контрольна 1

Пройти курс «Написання проектних заявок», Отримати сертифікат

Модульна контрольна 2

Пройти курс «Прометеус» «SMM функції». Отримати сертифікат.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Семестровий контроль – залікове оцінювання за підсумками роботи по двох модулях.

6.5 Оцінювання освітніх досягнень магістрів за системою ECTS

Рейтингова оцінка	Оцінка за сто-бальною шка-лою	Значення оцінки
A	90-100	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81	Добре – в цілому добрий рівень знань(умінь)з незначною кількістю помилок
D	69-74	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТКА ДИСЦИПЛІНИ

(2 кредити, 2 модулі) Разом: 60 годин, 16 аудиторних,
8 лекцій/8 семінарів, 4 модульний контроль. 40 год. самостійної роботи)

Модулі	Змістовий модуль I	Змістовий модуль II
Назва модуля	ВСТУП ДО ТЕКСТОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ	МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ТЕКСТОЛОГІЧНОГО АНАЛІЗУ
Кількість балів за модуль	83 балів	78 балів
Теми лекцій	Тема 1. Визначення текстології та її значення у соціальних комунікаціях (1 б.). Тема 2. Основні типи текстів у соціальних комунікаціях (1 б.)	Тема 3. Основні методи текстологічних досліджень (1 б.). Тема 4. Контент-аналіз у соціальних комунікаціях (1 б.).
Теми семінарських занять	Семінарське заняття № 1. Семінарське заняття №1. Вивчення тексту у соціальних комунікаціях (10 + 1 б.) Семінарське заняття № 2. Аналіз текстів у соціальних комунікаціях (10 + 1 б.)	Семінарське заняття № 3. Функції тексту в соціальній комунікації (10 + 1 б.) Семінарське заняття № 4. Методи текстологічного аналізу (10 + 1 б.)
Самостійна робота	4 сам. (5 б.)	3 сам. (5 балів)
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)	Модульна контрольна робота 2 (25 балів)
Семестровий контроль	Залік	

7. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основна

1. Костенко Н., Іванов В. Досвід контент-аналізу: моделі та практики : монографія. Київ : Центр вільної преси, 2003. 200 с.
2. Кулик В. Дискурс українських медій: ідентичності, ідеології, владні стосунки. Київ : Критика, 2010. 656 с.
3. Мірошниченко П. Концептуальний аналіз у мас-медійних дослідженнях/ Методологія досліджень мас-медіа: робоча книга/ за заг. ред. К. Г. Сіріньок-Долгарьової. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. С. 93-101.
4. Семенець О. Дискурс-аналіз як міждисциплінарний підхід у медіадослідженнях/ Методологія досліджень мас-медіа: робоча книга/ за заг. ред. К. Г. Сіріньок-Долгарьової. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. С. 69-92.
5. Сіріньок-Долгарьова К. Контент-аналіз як метод дослідження змісту медіаповідомлень/ Методологія досліджень мас-медіа: робоча книга/ за заг. ред. К. Г. Сіріньок-Долгарьової. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. С. 50-55.
6. Чудовська І. А. Інтент-аналіз як спроба реконструкції тонких ментальних структур свідомості/ Методологія досліджень мас-медіа: робоча книга/ за заг. ред. К. Г. Сіріньок-Долгарьової. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. С. 102-106.

Додаткова література

7. Квіт С. Герменевтика стилю: монографія. Київ : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2011. 144 с.
8. Концептосфера українського інтернет-сегменту/ Виговська Н., Любченко Ю., Мірошниченко П., Носко А., Островська Н., Сіріньок-Долгарьова К./ Медіакультура в контексті міждисциплінарних досліджень : монографія / за загал. наук. ред. В. В. Березенко, М. А. Лепського, О. О. Семенець. Запоріжжя : Кераміст, 2017. С. 128-162.
8. Селіванова О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми : підручник. Полтава : Довкілля, 2008. 712 с.
9. Селігей П. О. Світло і тіні наукового стилю : монографія. Київ: Критика, 2016. 628 с.
10. Семенюк Е. П. Філософія сучасної науки і техніки : підручник затв. МОНУ.

Львів : Світ, 2006. 152 с.

Інформаційні ресурси

11. Електронні версії словників, довідників та енциклопедій видавництва Oxford University Press. Розділ: гуманітарні і соціальні науки: класика, історія та археологія, міфологія і фольклор, релігія і філософія <https://moodle.znu.edu.ua/mod/resource/view.php?id=380844>